

KULTÚRNO-SPOLOČENSKÝ ČASOPIS **Ž I V O T**

AUGUST
SIERPIEŇ
2002

Č. 8 (530)
CENA 2.00 ZŁ

**DNI
SLOVENSKEJ
KULTÚRY
V MALOPOĽSKU**

**ČÍTAME
EŠTE
KNIHY?**

**PROPAGÁCIA
PRIHRANIČNÉHO REGIÓNU**

Z DEJÍN FALŠTÍNA (3)

Dni slovenskej kultúry v Malopolsku vyvrcholili v Jablonke veľkou prehliadkou spevu, tanca, hudby a folklóru, ktorá sa konala 23. júna t.r. v miestnom amfiteátri. Na našom zábere spieva folklórny súbor Rombaň z Chyžného. Podrobnejšie o tomto podujatí píšeme na str. 20-21. Foto: P. Kollárik

V ČÍSLE:

Predseda z Pekelníka	4-5	Poviedka na voľnú chvíľu	22-23
Zápas o severné hranice Československa v rokoch 1945-1947	6-7	Zamagurské folklórne slávnosti	24-25
Propagácia prihraničného regiónu	8-9	Čitatelia - redakcia	26-28
Prihraničná obec	10-11	Polnohospodárstvo	29
Naši zlatí jubilanti	12-13	Mladým - mladším - najmladším	30-31
Čítame ešte knihy?	14-15	Šport a hudba	32
Vrátil sa do vlasti	16-17	Učíme sa vyšívvať	33
Z dejín Falštiny (3)	18	Naša poradňa	34-35
Dni slovenskej kultúry v Malopolsku - na Spiši	19	Psychozábava - humor	36-37
Sviatok folklóru v Jablonke	20-21	Zaujímavosti	38

ŽIVOT

MIESIĘCZNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY

Adres redakcji:

31-150 Kraków, ul. św. Filipa 7/7 tel. 633-36-88,
e-mail: zivot@tsp.org.pl, www. tsp.org.pl

Wydawca:

TOWARZYSTWO SŁOWAKÓW W POLSCE, ZARZĄD GŁÓWNY
SPOŁOK SŁOVÁKOV V POLSKU, ÚSTREDNÝ VÝBOR
31-150 KRAKÓW, ul. św. Filipa 7
tel.: 632-66-04, tel./fax: 634-11-27, e-mail: zg@tsp.org.pl

Czasopismo zostało wydane przy pomocy finansowej
Ministerstwa Kultury

Redaktor naczelny: JÁN ŠPERNOGA

Zespół: Peter Kollárik, Ján Bryja

Społeczne kolegium doradcze: Žofia Bogačíková,
Jerzy M. Bożyk, Maria Glodasiková, František Harkabuz,
Žofia Chalupková, Bronislav Knapčík, Lýdia Mšalová,

Skład: Redakcja Život

Łamanie i druk: Drukarnia TSP, 31-150 Kraków, ul. św. Filipa 7

Warunki prenumeraty:

Prenumeratę na kraj i za granicę przyjmuje Zarząd Główny w Krakowie w terminach: do 30 listopada na I kwartał, I półrocze oraz cały rok następný; do 15 czerwca na II półrocze roku bieżącego lub bezpośrednio wpłatą na konto: Bank PKO S.A. III/O Kraków 10701193-2017-2221-0100 Prenumeratę czasopisma można zacząć w każdej chwili.

Cena prenumeraty dla kół i oddziałów Towarzystwa:

1 miesiąc - 2 zł, półrocznie - 12 zł, rocznie - 24 zł
Cena prenumeraty zagranicznej jest wyższa o 100%.
Do ceny prenumeraty indywidualnej dolicza się koszty wysyłki.

Nie zamówionych tekstów, rysunków i fotografii redakcja nie zwraca i zastrzega sobie prawo skrótów oraz zmian tytułów nadesłanych tekstów.

NA OBÁLKE: Členka folklórneho súboru Vagonár z Popradu, ktorý vystúpil vo Vyšných Lapšoch v rámci Dní slovenskej kultúry v Malopolsku. Foto: J. Bryja. Návrh obálky: A. Koziol

PRED XI. ZJAZDOM SSP

**JOZEF
CABALA**
z Jablonky

- V mnohých miestnych skupinách nášho Spolku, v tom, žiaľ, v našej, začala práca v posledných rokoch akosi pokulhávať. Musíme sa teda zamyslieť nad tým, čo robiť, aby sa krajanovia znovu zaktívnili. Mnohí už totiž nemajú tak silné národné cítenie ako voľakedy, takže dopustili, aby zanikla naša základná škola so slovenským vyučovacím jazykom. Hoci v našej obci sa pravidelne koná veľké krajské kultúrno-spoločenské podujatie Dni slovenskej kultúry na Orave a v našom kostole sa už vyše desiat rokov odávajú slovenské sv. omše, nemalo by nám to stačiť. Krajské hnutie, tak ako vo väčšine susedných obcí, udržiavajú hlavne starší krajanovia, ktorí onedlho odídu a nebude ich mať kto nahradiť. Myslím si, že by sa to malo zlepšiť, len treba pre deti niečo robiť, nejako ich povzbudiť a zaujať. Samozrejme veľký vplyv na to, či sa deti budú chcieť učiť slovenčinu, majú ich rodičia. Možno by bolo dobre robiť schôdze MS a porozprávať sa s rodičmi na túto tému. Žiaľ, mnohí mladí rodičia nie sú členmi miestnej skupiny, takže to bude ťažké. Najväčšiu možnosť oživiť hodiny slovenčiny vidím aj v učiteľoch, ktorí by mohli krajanom v tejto veci pomôcť.

Aby sa činnosť v mnohých miestnych skupinách, v tom našej, zaktívnila, treba nielen žiť z minulosti, ale hlavne prísť s novými nápadmi a iniciatívami. Teší ma, že už skoro 45 rokov máme svoj časopis, ktorý prináša mnoho zaujímavostí z krajského života, informuje nás o dianí na Orave a Spiši, prináša tiež správy o našom rodnom Slovensku. Myslím si teda, že práve týmto otázkam by sa mali venovať delegáti aj na blížiacom sa zjazde nášho Spolku. Bolo by tiež dobré rozšíriť spoluprácu so Slovenskom, veď k hranici máme neďaleko. Určite by sme potrebovali väčšiu pomoc a podporu zo strany OV a ÚV SSP. Nevieť tiež, čo je plánovaná výstavba Domu slovenskej kultúry v Jablonke, o ktorom sa už dlho hovorí, ale výsledky zatiaľ nevidno. Ľudí

treba povzbudzovať a nie znechucovať. Do našej klubovne totiž mladí už prakticky nemajú pre čo prichádzať, nemajú tam čo robiť. Dnes už predsa nestačí prečítať si starú knižku, mladí ľudia majú iné záujmy a potreby. Treba sa nad tým zamyslieť. Treba tiež častejšie zvolávať schôdze za účasti členov ÚV a do výboru miestnej skupiny voliť najaktívnejších. Mnohým jablonským krajanom sa zdá, že vedenie nášho Spolku pozabudlo na opravu pomníka slovenského kňaza Štefana Pirončáka, ktorý je pochovaný na tunajšom cintoríne.

Dnešnú nefahkú situáciu spôsobilo nielen zanedbanie národnej výchovy detí, ale aj premiešanie obyvateľstva, takže teraz je už ťažšie rozšíriť členskú základňu a zapájať mládež do krajskej práce, ale musíme sa spoločnými silami pokúsiť o nápravu tohto stavu. Za nás totiž nikto nič nespraví a my predsa nechceme, aby sme ako národnostná menšina zanikli. Verím, že rokovania zjazdu vyriešia mnohé páľčivé otázky v náš prospech.

**MONIKA
MAJERČÁKOVÁ**
z Novej
Belej

- Aj keď naša miestna skupina Spolku patrí medzi najaktívnejšie a dosť veľa sa u nás robí, myslím si, že jej činnosť nie je tak dynamická ako pred rokmi. Je však potešiteľné, že medzi členmi nám nechýbajú ani mladí krajanovia. V obci už mnoho rokov pôsobí krajský súbor Spiš, ktorý dobre reprezentuje nielen našu MS, ale celý Spolok. Mládež v ňom rada účinkuje. Na naše skúšky chodí aj veľa detí, ktoré by v ňom tiež chceli pôsobiť. Zišli by sa nám aj mladí hudobníci, ktorí by mohli vždy so súborom vycestovať a hrať mu počas jeho vystúpení. V tomto roku budeme našu komunitu reprezentovať na folklórnych slávnostiach v Detve. Súbor nacvičuje v krajskej klubovni, ktorá si však vyžaduje generálnu opravu, lebo je vo veľmi zlom stave. Myslím si však, že

najlepším riešením by bolo klubovňu zbúrať a na jej mieste postaviť nový objekt, čo je však závislé od finančných prostriedkov. Klubovňa je pre nás veľmi dôležitá, lebo je to najvhodnejšie miesto, kde môže súbor nacvičovať a kde sa krajanovia môžu stretávať. Aj teraz sa tam stretávame každý večer. Aby však klubovňa bola pre mládež atraktívna, treba ju zmodernizovať, veď dnes televízor a staré časopisy nie sú žiadnou atrakciou.

V obci máme aj slovenskú školu, o ktorú bol medzi krajanmi vždy veľký záujem. Žiaľbohu, teraz v nej žiakov ubúda. Preto by sa bolo treba zamyslieť, čo robiť, aby nezanikla. Myslím si, že deti sú dostatočne motivované, veď každý rok sa pre nich konajú výlety na Slovensko či prázdninové pobyty v škole v prírode. To, že žiakov ubúda, je chyba niektorých krajských rodičov, ktorí zapisujú deti do poľskej školy. Myslím si, že keby deti mohli samé rozhodnúť, ktorú školu chcú navštevovať, viaceré by si vybrali slovenskú. Ale ich rodičia rozhodnú ináč.

Okrem slovenskej školy máme aj slovenské bohoslužby v kostole, nehovoriac o veľkom počte predplatiteľov Životu, o ktorý je stále veľký záujem.

Pokiaľ ide o činnosť ÚV, myslím si, že ju treba hodnotiť kladne. Snaží sa nám pomáhať na mieru svojich možností, ktoré sú predsa tiež obmedzené. V dnešných časoch je všetko závislé od finančných prostriedkov. Myslím si, že Slovenská republika by sa mala o nás viac zaujímať, viac nás podporovať. Naši študenti sa na Slovensku neraz stretávajú z rôznymi ťažkosťami a prekážkami, aké sme my mali na začiatku štúdia s vybavovaním dlhodobého pobytu. Musím však povedať, že Slováci sú nám naklonení a snažia sa nám pomáhať.

**JOZEF
GRAPA**
zo Sosnowca

- Myslím si, že miestna skupina SSP na Sliezsku so sídlom v Mikołowe patrí medzi tie aktívnejšie a jej čin-

